

Wihanti
Kirkonkylä. Athon talo.

Entinen talokas Heikki Ylitalo (Hedborg) Wihannin kirkonkylästä lähetti alusta kesää 1898 vattion historialliseen museoon joukon oudonmuotoisia kivilukaluja ja savi-astiakappaleita kivi-kautisilla ornameenteilla, jotka hän 15 p. Toukokuuta oli löytänyt eräästä suonsaarekkeesta Tavaskalammen luoteispuolella 1 km. rautatie sillasta kaak. koon. Mus. luett. N:o 3565.

Kävin 5 p. Syyskuuta mainittuna vuonna H. Ylitalon seurassa paikkaa tarkastamassa. Hevosella ajetaan ensin Wihannin asemalta etelään Oulaisiin vievää tietä myöten 5 kilom. Petäjänien kankaalle; sieltä on kävelymatkaa soiden yli länttä kohti Pitkäänsaareen, josta samanlaisia matkaa jätteen luoteiseen kolmen, pienemmän saarekkeen kautta. Koko jälkeimä Tavaskalammen saarekkeeseen lincee 1 eli 1/2 kilometriä.

Itse saareke on metsittyntynyt ja kummun muotoinen, muodostunut vyörykivisorasta ja noin 3 metrin korkeinen. Suurin osa sen keskikohtaa ja luoteispäätä on kaivettu pois maantiesoraa ottaessa, jotta isot ja syvät haudat kaikkialla ammottavat; hautojen välissä on rikkomattomia, muutamana askelen levyisiä harjanteita, jotka muodostavat ikäänkuin pystyssä olevia seinä sorahautojen välillä. Koetin askel-

mitalla ja kompassilla jotenkuten haamu-
mulleen merkitä nuo kohdat asemapiir-
rokselle. Ylitälo oli löytänyt kappineen-
sa Aⁿ kohdalta, jossa on parin askeleen
levyinen niemeke. Ne olivat olleet noin
30 à 40 cmⁿ syvyydellä ja maa oli sil-
tä kohdalta ruskean punaiselle kohta-
vaa pölyttua rautamaata. Siitä löy-
tyi nytkin osaksi hiottuja liuskesiirpa-
leita ja ukonkiripalasia, Mus. luett. N° 3639:1,2.

Lähellä tätä paikkaa näkyi sorahan-
dan laidassa toinen samanlainen yu-
nainen kohta, B asemapiirräksessä. Kun
tastalla tasoitin sen vertikaalipintaa,
huomasin että punaisen maan raja muo-
dosti noin 2 metrin levyisen ja 60 cmⁿ
syvyyden haudan eli pesän, joka pohjal-
ta oli kapeampi kuin maan pinnalla.
Pesän pölyttö yunainen maa erosi vä-
riensä kautta selvään muusta ruskeas-
ta soramaasta; sitä päitse oli maa pe-
sän sisäpuolella verrattain kivetöntä ja
paljon hienompaa kuin sen ulkopuolella,
jossa soan joukossa on paljon vyörykiviä,
munan-, nyrkin- ja päään-kokoisia ja si-
täänkin isompia. Maan pinnalla ei ollut
minkäänlaista syvennyksiä, eikä kumpua.

Stikani ei sallinut minun jäädä paik-
kaa tutkimaan, jonka vuoksi tein ainoas-
taan asema- ja profiili kuvan.

Paikkaa olen Arkeologiselle Toimis-
tolle ja Valtioarkeologille ilmoittanut rau-
hoittamisen tarpeessa olevaksi.

Wihanti

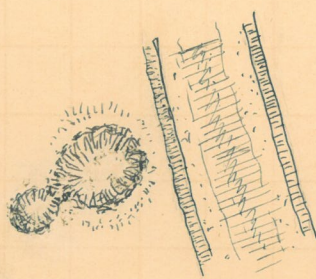
41

Pitkäsaaari nimisen saarekkeen
länsipäässä on iso soranottohauta,
jonka keskellä olevaa piientä rikko-
matonta kohtaa eli töyrästä toht. A. O.
Heikel on tutkinut. ^(kartassa B) Tuon sorahan-
dan itä- etelä-kaakkoislaidassa ^(kartassa A) näin } kartta
samanlaisia punaista maata sisäl- } v. 1899.
täviä pesiä ^{kuin} Tavaskalammen saarek-
keessa, vaikka niiden rajat vertikaal-
lipinnassa eivät olleet varsin yhtä
selvät kuin viimeksi mainitussa
paikassa.

Olen paikkaa ilmoittanut rauhoit-
tomisen tarpeessa olevaksi.

Pitäjäniemen kangas. - Kun kirkon ja aseman vieressä olevasta Ahon kes-
tikiivarista ajaa etelään Kilpuan ase-
malle menevää tietä, poikkeee oikealle
kaksi metsätietä, toinen noin 100 à 200
askelta 3^{nen} kilometritolpan eteläpuo-
lelta, toinen juuri 5^{nen} km.-tolpan koh-
dasta suoraan länteen. Molemmat tiit
yhtyvät kankaan länsireunalla, suon-
rannassa, josta huono porrastie vie Pit-
källesaaarelle. Kankaan nimi on Pitäjä-
niemen kangas ja sen etelä pää, jolla
mainittu 5^s km.-tolppa on, on n. $\frac{1}{3}$ km.
Wihannin joen rannasta. Mainittujen
metsätiiden välillä näkyy maantien
länsipuolella kaksi vierekkäin olevaa
kuoppaa.

Saatoaan
tervahaudaksi
H. A.

melkein
kuvas ta
en eteläi-
menkun.

Ne ovat soikeat ja
peräkkäin niinkuin
näkyy. Saman mä-
sellä nokalla, kym-
ta askelta maan-
tiestä länteen on kaksi samanlaisista
mutta isompaa kuoppaa samoin peräk-
kään. Ne ovat arviolta n. 6 à 10 met. pit-
kiä, soikeantapaisia ja 1 à 2 met. sy-
viä. Suun ympärillä on palttoa. Nyt
kasvaa niissä pientä mäntymetsää.
Näistä viimeksimainituista muuta
mia askelaita pohjoiseen on sorakuop-
pia, joita Ylitalon kansa tarkastettiin.
Täällä löydettiin ukonkivisirpaleita ja
liuskiokivisiä "lastuja". - Jälestäpäin on

H. Ylitalo monesta paikasta Petäjänniemen
kankaalla koettanut kaivella ja löytänyt
joukon mitä omituisimpia muinaiskaluja,
osaksi samanmuotoisia kuin Tavaskalam-
men saarekkeesta saadut. Niden Museo-
numero on 3608.

Paikka on ilmoitettu Arkeologiselle
toimistolle ja Valtioarkeologille rauhoittami-
sen tarpeesta olevana.

N° 2234
1899 V.

Pohjoinen

64

länsi

Itä

Etelä

maantie

Petäjaniemen-
kangas.

maantie

Suo

Polku Pitkäsaareen

Suo

Petäjaniemen-
kangas.

Wides kilometritolppa.

sora-
kuoppa

2 kuoppaa

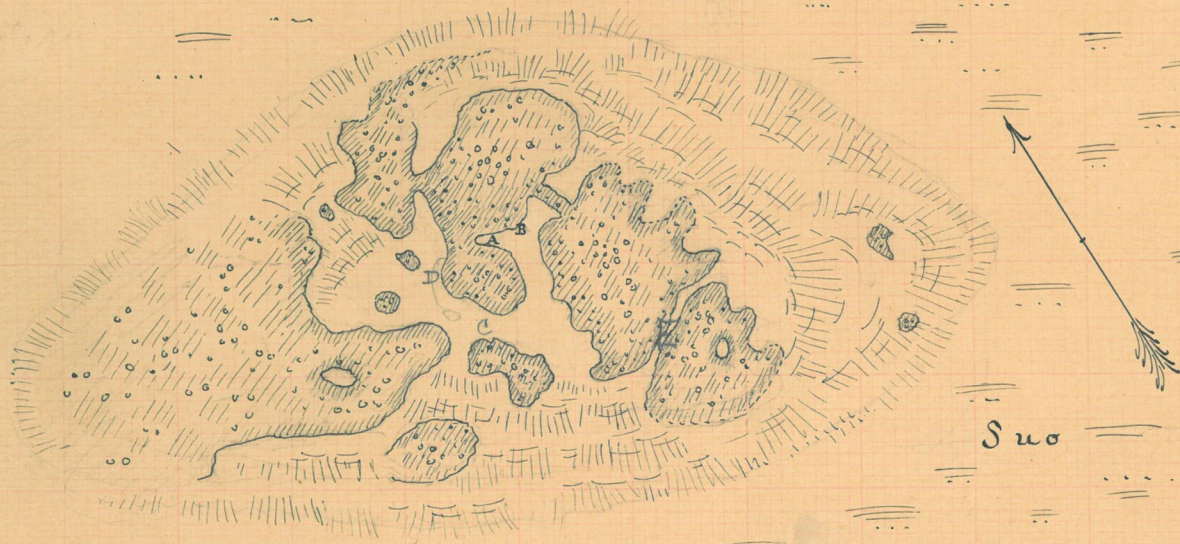
maantie

9

10

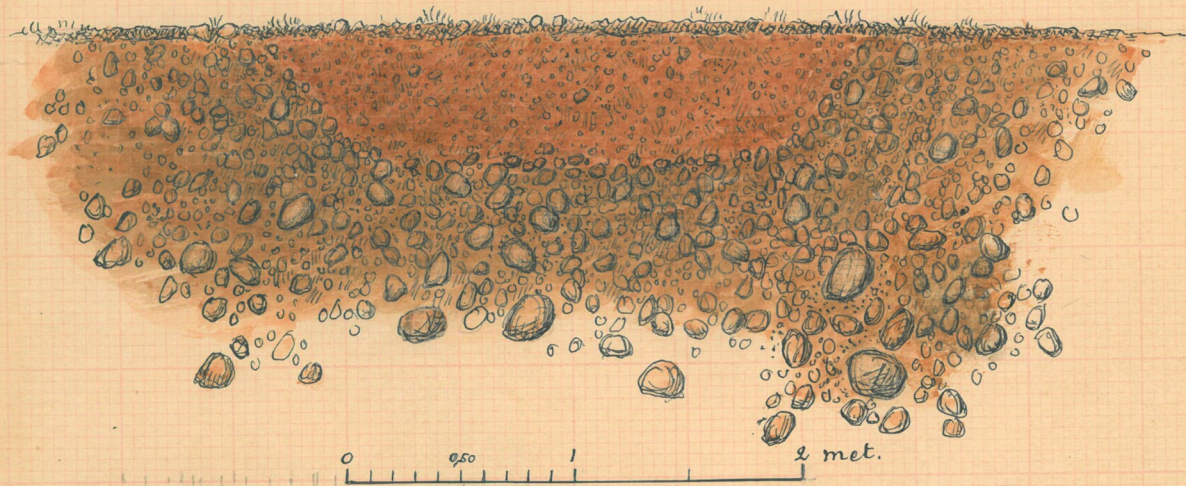
Javaskalammen luoteispuolella oleva saareke, josta
on otettu maantiensoraa. Wihanti.

Suo

0 5 15 25 50 75 100 asketta.
 0 40 80 met.

Hj. A. 1898.

Profilikuva entisestä tukkapesästä B:n
kohdalla asemapiirroksessa Tavaskalammen saarekkeesta
Wihannilla.

Hj A. 1898.

Saareke Tavaskalammen luoteispuolella, Wihanti.

Idästäpäin katsottuna.

A 128: II. L. 136

Hj. A 1898.